

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2024/25

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Poetyka, cz. I
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Poetics, part I
Kierunek studiów	filologia polska
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	literaturoznawstwo
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Ireneusz Piekarski. prof. KUL
---	---------------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
warsztaty	30 + 30	I, II	5

Wymagania wstępne	W1: wrażliwość literacka, W2: podstawowa znajomość figur i tropów literackich W3: podstawowa wiedza z zakresu historii literatury polskiej
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – zapoznać z literaturoznawczą terminologią stylistyczną i wersologiczną
C2 – wykształcić umiejętności rozróżniania rytmów i miar wierszowych
C3 – wykształcić praktyczne umiejętności funkcjonalnej analizy utworu ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk rytmicznych i stylistycznych

Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna zasadniczy zrąb terminologii z zakresu poetyki – metajęzyk wersologii i stylistyki, teorii języka poetyckiego i semantyki literackiej	K_W04
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student opanował podstawowy kanon czynności analitycznych: zwłaszcza na poziomie fonetycznym, rytmicznym i semantycznym	K_U04
U_02	Student wskazuje innowacyjne rozwiązania wersologiczne i stylistyczne w obrębie wybranych nurtów	K_U04
U_03	Student stosuje wiedzę wersologiczną i stylistyczną w analizie literackiej	K_U04
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści	K_K01

	literaturoznawczych oraz systematycznego weryfikowania własnego stanu wiedzy w zakresie wersologii i stylistyki	
K_02	Student posiada nawyk rzetelności w pracy z tekstami literackimi	K_K01
K_03	Student pracuje zespołowo, uczy się od innych, uwzględnia inne punkty widzenia	K_K01

III. Opis przedmiotu/ treści programowe

Zajęcia z **poetyki**, rozumianej jako szczegółowa teoria literatury, obejmują dwuletnie studium (cztery semestry) wiedzy o podstawowych składnikach struktury dzieła literackiego, gatunkach i rodzajach literackich, ich pochodzeniu, przemianach w obrębie tradycji literackiej i znaczeniu estetycznym. Studenci powinni w trakcie studium przyswoić sobie zasadniczy zręb terminologii z zakresu poetyki, pojąć wagę i funkcje poszczególnych elementów dzieła i ich nacechowania genologicznego, osiąść umiejętność formułowania problematyki badawczej w odniesieniu do poszczególnych zagadnień oraz stosowania wiedzy z zakresu poetyki w analizie literackiej. Zajęcia obejmują warsztaty ze **stylistyki** wraz z teorią języka poetyckiego (I semestr) i **wersologii** (ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonalnej interpretacji struktur brzmieniowych – II semestr), a w II roku ćwiczenia z semantyki literackiej, tematologii i kompozycji (III semestr) oraz genologii (IV semestr).

Treści programowe:

Poetyka i jej miejsce w strukturze wiedzy o literaturze.

Styl i stylizacja.

Głoska i jej funkcja w utworze.

Leksyka i syntaktyka.

Tropy i figury (zwłaszcza metafora i ironia).

Semantyka poetycka (wieloznaczność).

Alegoria i symbol.

Ogólna teoria wiersza.

Polskie systemy wersyfikacyjne (wiersz średniowieczny, sylabizm, wiersz nieregularny, sylabotonizm, tonizm).

Problem wierszowości w literaturze XX wieku (wiersz wolny a proza).

Funkcje zmian metrycznych w obrębie utworu.

Porządek metryczny i pozametryczny.

Tradycja wersyfikacyjna i historia wiersza polskiego.

IV. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	praca z tekstem	kolokwium/sprawdzian pisemny, egzamin/zaliczenie ustne	uzupełnione i ocenione kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	analiza tekstu	kolokwium/sprawdzian pisemny, egzamin/zaliczenie ustne	uzupełnione i ocenione kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny
U_02	ćwiczenia praktyczne	kolokwium/sprawdzian pisemny, egzamin/zaliczenie ustne	uzupełnione i ocenione kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny
U_03	ćwiczenia praktyczne	kolokwium/sprawdzian pisemny, egzamin/zaliczenie ustne	uzupełnione i ocenione kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

K_01	rozmowa sokratyczna	zaliczenie ustne/pisemne	protokół
K_02	rozmowa sokratyczna	zaliczenie ustne/pisemne	protokół
K_03	rozmowa sokratyczna	zaliczenie ustne/pisemne	protokół

V. Kryteria oceny, wagi...

obecność – 20%

aktywność – 25%

sprawdziany pisemne – 55%

VI. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

VII. Literatura

Literatura podstawowa
<p>J. Sławiński, M. Głowiński, A. Okopień-Sławińska, <i>Zarys teorii literatury</i>. Warszawa 1991 (i inne wydania).</p> <p>A. Kulawik, <i>Poetyka. Wstęp do teorii dzieła poetyckiego</i>. Warszawa 1990.</p> <p>D. Korwin-Piotrowska, <i>Poetyka. Przewodnik po świecie tekstów</i>. Kraków 2011</p> <p><i>Słownik terminów literackich</i>. Red. J. Sławiński. Wrocław – Warszawa – Kraków 1998 (i inne wydania)</p> <p>Panas, <i>Siódmy anioł</i>. W: <i>Tajemnica siódmego anioła</i>. Lublin 2005.</p> <p>K. Wyka, <i>Słowa-klucze</i>. W: <i>O potrzebie historii literatury</i>. Warszawa 1969.</p> <p>Cz. Zgorzelski, <i>Wśród gwiazd liryki stanisławowskiej</i>. W: <i>Obserwacje</i>. Warszawa 1993.</p> <p>W. Górny, <i>O stylistycznej interpretacji składni</i>. W zb.: <i>Stylistyka polska</i>. Wybór tekstów. Oprac. E. Miodońska-Brookes i in. Warszawa 1973.</p> <p>M. Black, <i>Metafora</i>. W zb.: <i>Studia z teorii literatury</i>. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”. T. 1. Red. M. Głowiński, H. Markiewicz. Wrocław 1977.</p> <p>H. Weinrich, <i>Semantyka śmiałej metafory</i>. W: jw.</p> <p>M. Głowiński, <i>Ironia jako akt komunikacyjny</i>. W zb.: <i>Ironia</i>. Red. M. Głowiński. Gdańsk 2002.</p> <p>S. Sawicki, <i>Z zagadnień semantyki poetyckiej Norwida</i>. W: <i>Poetyka. Interpretacja. Sacrum</i>. Warszawa 1981.</p> <p>D. Sayers, <i>O pisaniu i czytaniu utworów alegorycznych</i>. „Pamiętnik Literacki” 1975, z. 3 lub w zb.: <i>Studia z teorii literatury</i>. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”. T. 2. Red. K. Bartoszyński i in. Wrocław 1978.</p> <p>J. Ziomek, <i>Symbol wśród tekstów kultury</i>. W: <i>Prace ostatnie. Literatura i nauka o literaturze</i>. Warszawa 1994.</p> <p>M. Dłuska, <i>Wiersz</i>. W: <i>Studia i rozprawy</i>. T. 1. Kraków 1970.</p> <p>A. Kulawik, <i>Istota wierszowej organizacji tekstu</i>. W: <i>Wprowadzenie do teorii wiersza</i>. Warszawa 1988.</p> <p>M. R. Mayenowa, <i>Wiersz</i>. W zb.: <i>Wiersz. Podstawowe kategorie opisu</i>. Cz. I: <i>Rytmika</i>. Red. J. Woronczak. W serii: <i>Poetyka. Zarys encyklopedyczny</i>. Red. M. R. Mayenowa. Wrocław 1963.</p> <p>Z. Koczyńska, <i>O wersyfikacji „Walca” Czesława Miłozza</i>. „Pamiętnik Literacki” 1981, z. 4.</p> <p>L. Pszczołowska, <i>Potęga metrum. O puszkiniowskim przekładzie „Czat”</i>. W: <i>Wiersz – styl – poetyka</i>.</p>

Studia wybrane. Kraków 2002.

I. Opacki, „Zadymka” J. Tuwima. W zb.: *Liryka polska. Interpretacje*. Red. J. Prokop i J. Sławiński. Kraków 1971.

Z. Kopczyńska, *Przerzutnia*. W zb.: *Wiersz. Podstawowe kategorie opisu*. Cz. I: *Rytmika*.

L. Pszczołowska, *Semantyka form wierszowych*. „Pamiętnik Literacki” 1981, z. 4. 6.

S. Sawicki, *Wokół opozycji: wiersz–proza*. W zb.: *Problemy teorii literatury*. Red. H. Markiewicz. Seria 2. Wrocław 1976 (i następne).

A. Okopień-Sławińska, *Pomysły do teorii wiersza współczesnego (na przykładzie poezji Przybosa)*. W zb.: *Styl i kompozycja*. Red. J. Trzynadłowski. Wrocław 1965.

D. Urbańska, *Wiersz wolny. Próba charakterystyki systemowej*. Warszawa 1995.

Literatura uzupełniająca

A. Gajewska, T. Mizerkiewicz, *Ćwiczenia z poetyki*. Warszawa 2006.

Poetyka. Zarys encyklopedyczny. Dział III: *Wersyfikacja* (tomy: *Sylabizm, Sylabotonizm, Tonizm, Rym, Strofika, Rytmika, Instrumentacja dźwiękowa*).

H. Lausberg, *Retoryka literacka. Podstawy wiedzy o literaturze*. Tłum. A. Gorzkowski. Bydgoszcz 2002.

S. Skwarczyńska, *Miejsce teorii literatury wśród innych dyscyplin literaturoznawczych*. W: *W orbicie literatury, teatru, kultury naukowej*. Warszawa 1985.

H. Markiewicz, *Zakres i kierunki współczesnych badań literackich*. W: *Główne problemy wiedzy o literaturze*. Kraków 1965 (i następne wyd.)

M. Głowiński, J. Sławiński, A. Okopień-Sławińska, *Nauka o literaturze i jej działy*. W: *Zarys teorii literatury*. Warszawa 1967 (i następne).

A. Burzyńska, *Poetyka po strukturalizmie*. W zb.: *Poetyka bez granic*. Red. W. Bolecki, W. Tomasiak. Warszawa 1995.

S. Knisplówna, *Instrumentacja głoskowa w „Pomniku” Tuwima*. W zb.: *Stylistyka polska. Wybór tekstów*. Oprac. E. Miodońska-Brookes i in. Warszawa 1973

J. Paszek, *Fonostylistyka*. W: *Stylistyka. Przewodnik metodyczny*. Katowice 1974.

M. Stala, *Wstęp*. W: *Metafora w literaturze Młodej Polski: metamorfozy widzenia poetyckiego*. Warszawa 1988.

M. Głowiński, *Metafora, demetaforyzacja, konteksty*. W zb.: *Studia o metaforze*. T. 2. Red. M. Głowiński i A. Okopień-Sławińska. Wrocław 1983.

H. G. Gadamer, *Symbol i alegoria*. W zb.: *Symbole i symbolika*. Red. M. Głowiński. Warszawa 1990.

J. Tuwim, *Pegaz dęba*; K. Wyka, *Duchy poetów podsłuchane*; A. M. Swinarski, *Parodie*; S. Barańczak, *Pegaz zdębiał*.

L. Pszczołowska, *Dlaczego wierszem*. Warszawa 1963

L. Pszczołowska, *Wiersz polski. Zarys historyczny*. Wrocław 2001.

Wersyfikacja polska. T. 1-3. Red. M. Woźniakiewicz-Dziadosz, M. Ryszkiewicz. Lublin 2007.